

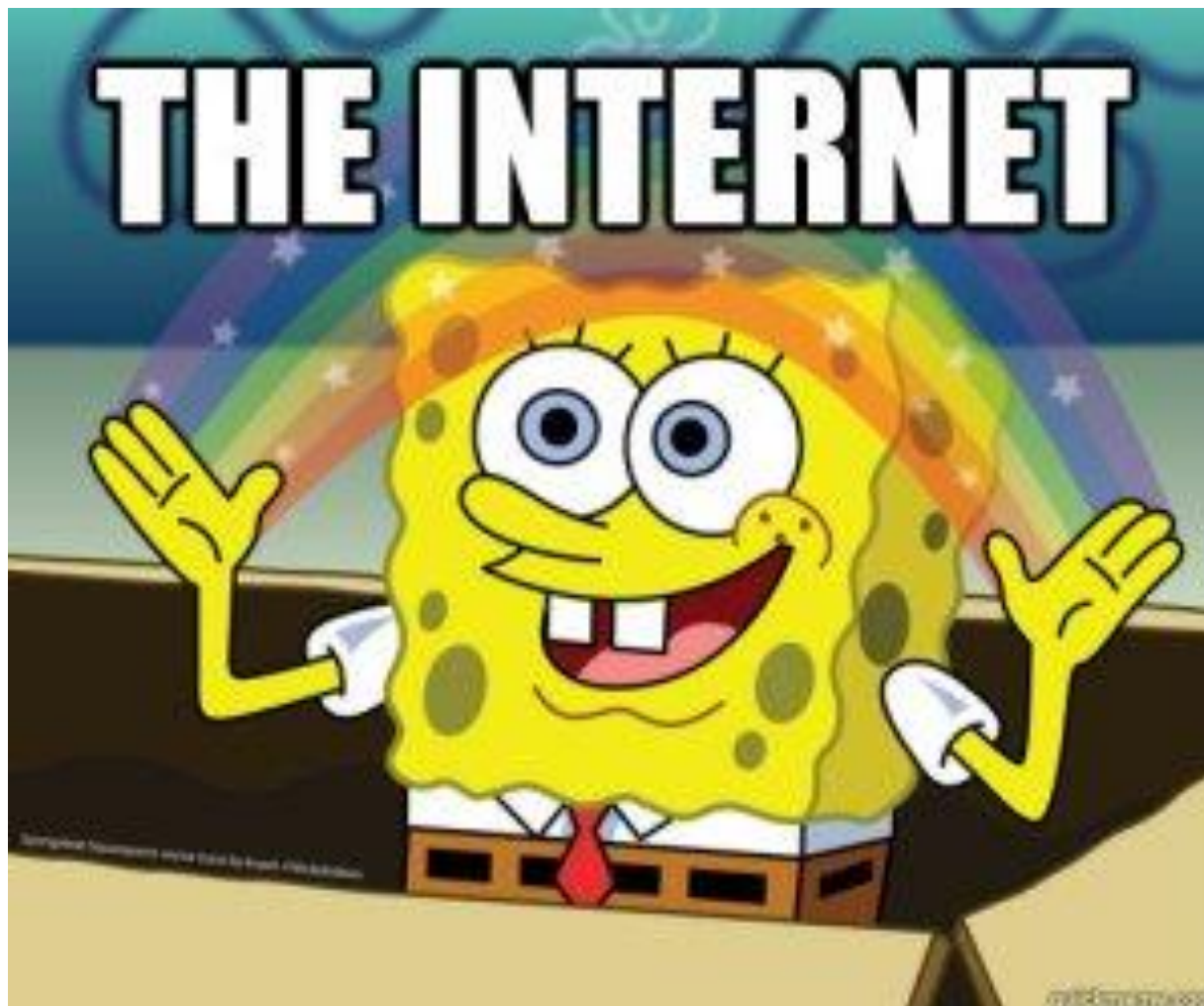
Právo na internetu

Jakub Míšek

Témata přednášky

- Možnosti právní regulace online
- Definiční authority
- Právní odpovědnost (stručný úvod)
- Odpovědnost ISP

Možnost právní regulace online

Problémy aplikace práva online

- Vynutitelnost
- Teritorialita
- Zásadní paradigmatické změny
 - Např. autorské právo

Legitimita právní regulace online

- John Perry Barlow: Deklarace nezávislosti kyberprostoru (1996)
 - Neexistence společenské smlouvy mezi státem a adresáty právních norem
 - Nepotřebnost právní regulace – komunita se postará
 - Absence nástrojů k efektivní regulaci

Legitimita právní regulace online

- John Perry Barlow: Deklarace nezávislosti kyberprostoru (1996)
 - ~~Neexistence společenské smlouvy mezi státem a adresáty právních norem~~
 - Není třeba vyjádření vůle být regulován, stačí faktická existence nutnosti takového stavu
 - ~~Nepotřebnost právní regulace – komunita se postará~~
 - Nepostará
 - Zásadní změna prostředí oproti r. 1996
 - ~~Absence nástrojů k regulaci~~
 - Mezinárodní spolupráce
 - Nezbytnost spolehnout se na definiční authority
 - Lessig: Kódování práva

Definiční autority

Definiční autority

Definiční autority

- Faktická vláda nad prostředím
- Příklady:
 - Poskytovatelé služeb informační společnosti
 - Online tržišťe
 - Diskuzní fóra
 - Zpravodajské servery umožňující vkládání vlastního obsahu
 - Doménové autority

- Definiční authority fakticky ovládají prostor
 - Odpovědnost – obecná prevenční povinnost
 - Reálně mohou ovlivnit chování online
 - Možnost vynucení práva
 - Jsou podřízené státní jurisdikci
- Dilema:
 - Máme zájem na svobodném internetu
 - Ochrana soukromí. Co s tím?

Odpovědnost

- Příklady:
 - Morální
 - Politická
 - Právní

Čas na právo!

Právní povinnost

- Nutnost vyplývající bezprostředně nebo zprostředkovaně z právních norem chovat se určitým způsobem pod hrozbou sankce
- Aktivní činnost
 - Dát (*dare*)
 - Konat (*facere*)
- Nečinnost
 - Zdržet se (*omittere*)
 - Strpět (*pati*)

Právní odpovědnost

- Povinnost snést následky protiprávního chování nebo stavu
 - Možnost porušit jak konáním, tak opomenutím
- Sekundární (sankční) povinnost
 - Vzniká porušením primární povinnosti, nebo při existenci protiprávního stavu
 - Smysl:
 - odstranění důsledků protiprávního jednání
 - nastolení stavu, který je souladný s právem

Funkce právní odpovědnosti

- Reparační
 - typická u majetkové právní odpovědnosti
 - napravení škodlivého následku
- Satisfakční
 - kompenzace nemajetkové újmy vhodným zadostiučiněním
- Represivní
 - postih toho, kdo porušil svoji povinnosti
- Preventivní
 - hrozba možnosti vzniku sankce

Druhy právní odpovědnosti

- Soukromoprávní
 - Vztah mezi delikventem a poškozeným
 - Uvedení do původního stavu (restituce) – omluva apod.
 - Náhrada (reparace) – peněžitá náhrada apod.
- Veřejnoprávní
 - Vztah mezi delikventem a státem
 - Ústavněprávní odpovědnost
 - Trestní odpovědnost
 - Trest
 - Správní odpovědnost
 - Přestupek
 - Stačí nedbalost, pokud není výslovně uvedeno

Druhy právní odpovědnosti

- Subjektivní odpovědnost
 - = odpovědnost za zavinění
 - Zavinění = vnitřní psychický vztah delikventa k protiprávnímu jednání a jeho následku
 - Zaviněné porušení právní povinnosti
 - Je možná exkulpace - vyvinění
- Objektivní odpovědnost
 - Odpovědnost za protiprávní stav
 - Není třeba zavinění
 - Je možná liberace
 - Zvláštní případ – absolutní odpovědnost
 - Není možná liberace (= odpovědnost za riziko)

Prvky subjektivní právní odpovědnost

- Objekt
- Subjekt
- Objektivní stránka
- Subjektivní stránka

Objekt deliktu

- Právem chráněný zájem, proti němuž směřuje protiprávní jednání, nebo který je porušen
 - Majetek
 - Zdraví
 - Život
 - Čest
 - Soukromí

Subjekt deliktu

- Osoba způsobilá k protiprávnímu jednání
 - která se dopouští protiprávního jednání
 - která byla odpovědná za nevzniknutí protiprávního stavu

Objektivní stránka deliktu

- U odpovědnosti za zavinění:
 1. Protiprávní jednání (konání i opomenutí)
 2. Škodlivý následek
 3. Příčinná souvislost (kauzální nexus) mezi jednáním a následkem
- U odpovědnosti bez zřetele za zavinění:
 - Protiprávní stav

Subjektivní stránka deliktu

- Pouze u odpovědnosti za zavinění
- Zavinění
 - Zkoumáme vědomí a vůli
 - Jednání úmyslné (*dolus*)
 - Přímý
 - Delikvent chtěl chráněný zájem porušit nebo ohrozit
 - Nepřímý
 - Delikvent věděl, že svým jednáním může chráněný zájem porušit nebo ohrozit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn
 - Nedbalostní jednání (*culpa*)
 - Vědomá nedbalost - věděl, že může způsobit škodlivý následek a nepřiměřeně spoléhal, že se to nestane
 - Nevědomá nedbalost – nevěděl, že může způsobit škodlivý následek, ale měl a mohl to vědět

Soukromoprávní odpovědnost

- Mnoho typů
 - Odpovědnost za škodu
 - Odpovědnost za nemajetkovou újmu
 - Odpovědnost za vady
 - ...
- OZ - § 2900 – všeobecná prevenční povinnost
 - *„Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného.“*
- Náhrada škody – obecně § 2951 OZ
 - *„Škoda se nahrazuje uvedením do předešlého stavu. Není-li to dobře možné, anebo žádá-li to poškozený, hradí se škoda v penězích.“*
 - *„Nemajetková újma se odčiní přiměřeným zadostiučiněním. Zadostiučinění musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.“*

ISP

Odpovědnost ISP

- Internet Service Provider [poskytovatel internetového připojení]
- Poskytovatel služby informační společnosti

- Odpovědnost za vlastní obsah (vytvořený, převzatý, publikovaný)
- Odpovědnost za cizí obsah (přímý pachatel, účastník na deliktu, odpovědnost za nezakročení na ochranu jiného)

Pojem ISP

Služba inf. společnosti - Jakákoli služba informační společnosti, tj. každá služba poskytovaná zpravidla za úplatu, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb.

- čl. 1(2) směrnice 98/34/ES ve znění 98/48/ES
- Pro účely této definice se rozumí
 - „**službou poskytovanou na dálku**“ služba poskytovaná bez současné přítomnosti stran
 - „**službou poskytovanou elektronicky**“ služba odeslaná z výchozího místa a přijatá v místě jejího určení prostřednictvím elektronického zařízení pro zpracování a uchování dat (včetně digitální komprese) a jako celek odeslaná, přenesená nebo přijatá drátově, rádiově, opticky nebo jinými elektromagnetickými prostředky
 - „**službou na individuální žádost příjemce služeb**“ služba poskytovaná přenosem dat na individuální žádost

Odpovědnost ISP - Úvaha

- Kdyby ISP odpovídal za cizí obsah na
 - Fórech
 - Uložištích
- ... musel by je aktivně sledovat.
- (Zatím) existuje společenská poptávka, aby se to nedělo.

Limitace odpovědnosti ISP

- „Bezpečný přístav“
 - DMCA (v USA, pouze copyright)
 - Směrnice 2000/31/ES a z ní vycházející zákon 480/2004 Sb.
- 3 typy ISP
 - Mere conduit (access)
 - Meziukládání dat (caching)
 - Ukládání dat (hosting)

Mere conduit (access)

§ 3 (čl. 12 Směrnice)

Odpovědnost poskytovatele služby za obsah **přenášených informací**

(1) Poskytovatel služby, jež spočívá v přenosu informací poskytnutých uživatelem prostřednictvím sítí elektronických komunikací nebo ve zprostředkování přístupu k sítím elektronických komunikací za účelem přenosu informací, odpovídá za obsah přenášených informací, jen pokud

- a) přenos **sám iniciuje**,
- b) **zvolí uživatele** přenášené informace, nebo
- c) **zvolí nebo změní obsah** přenášené informace.

(2) Přenos informací a zprostředkování přístupu podle odstavce 1 zahrnuje také automatické krátkodobě dočasné ukládání přenášených informací.

Meziukládání dat (caching)

§ 4

Odovědnost poskytovatele služby za obsah automaticky dočasně meziukládaných informací

Poskytovatel služby, jež spočívá v přenosu informací poskytnutých uživatelem, odpovídá za obsah informací **automaticky dočasně meziukládaných**, jen pokud

- a) **změní obsah** informace,
- b) **nevyhoví podmínkám přístupu** k informaci,
- c) **nedodrží pravidla o aktualizaci** informace, která jsou obecně uznávána a používána v příslušném odvětví,
- d) **překročí povolené používání technologie** obecně uznávané a používané v příslušném odvětví s cílem získat údaje o užívání informace, nebo
- e) ihned **nepřijme opatření vedoucí k odstranění jím uložené informace** nebo ke znemožnění přístupu k ní, jakmile zjistí, že informace byla na výchozím místě přenosu ze sítě odstraněna nebo k ní byl znemožněn přístup nebo soud nařídil stažení či znemožnění přístupu k této informaci.

Ukládání dat (hosting)

§ 5 (14, 15)

Odpovědnost poskytovatele služby za **ukládání obsahu informací poskytovaných uživatelem**

(1) Poskytovatel služby, jež spočívá v ukládání informací poskytnutých uživatelem, odpovídá za obsah informací uložených na žádost uživatele, jen

a) **mohl-li vzhledem k předmětu své činnosti a okolnostem a povaze případu vědět**, že obsah ukládaných informací nebo jednání uživatele jsou protiprávní, nebo

b) **dozvěděl-li se prokazatelně** o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele a neprodleně neučinil veškeré kroky, které lze po něm požadovat, k odstranění nebo zneprístupnění takovýchto informací.

(2) Poskytovatel služby uvedený v odstavci 1 odpovídá **vždy za obsah** uložených informací v případě, že vykonává **přímo nebo nepřímo rozhodující vliv** na činnost uživatele.

NEVĚDOMÁ NEDBALOST

Povinnost monitorovat

- § 7 – ISP nejsou povinni
 - dohlížet na obsah jimi přenášených nebo ukládaných informací,
 - aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní obsah informace

Notice and takedown

- Upozornění na protiprávní obsah
- Neexistuje obecná regulace
- Upozornit může kdokoli, jakkoli v libovolné formě

- Určení odpovědnosti ISP
 - Je subjekt v pozici ISP?
 - Věděl o protiprávnosti obsahu?
 - Reagoval? (Včas?)

Příklady judikatury

- C-70/10 Scarlet Extended, C-360/10 SABAM
 - Není možné uložit poskytovateli připojení povinnost zavést systém filtrování
 - Všech elektronických sdělení, zejména s využitím peer-to-peer programů
 - Použitelný vůči všem zákazníkům bez rozdílu
 - Preventivně
 - Výlučně na jeho náklady
 - Bez časového omezení
- C-324/09 L'Oréal
 - Čl. 14 směrnice (hosting) se vztahuje i na provozovatele online tržiště
- C-236/08 až C-238/08 Google France
 - Ustanovení o limitaci odpovědnosti ISP (čl. 14 – hosting) se vztahuje i na poskytovatele optimalizace pro vyhledávání na internetu
- C-314/12 Telekabel
 - Poskytovateli internetového připojení je možné prostřednictvím soudního příkazu zakázat poskytovat zákazníkům přístup k webovým stránkám obsahujícím předmět(y) ochrany.

Příklady judikatury

- Prolux

- MSP: *„Žalovaný si musí být vědom toho, že urážlivé a hanlivé výrazy vyskytující se ve veřejné diskuzi na jeho internetových stránkách mohou poškodit dobrou pověst žalobce, tedy je podle §5 odst. 1 písm. a) i b) zákona č. 480/2004 Sb. odpovědný za obsah informací uložených na žádost uživatele, neboť mohl vzhledem k předmětu činnosti, okolnostem a povaze případu vědět, že obsah ukládaných informací uživatele je protiprávní.“*

Příklady judikatury

- Prolux

- VSP: *„Mezi takové obsahem zjevně protiprávní informace je třeba zařadit i příspěvky, jež s cílem dehonestovat označeného jsou jen souhrnem vulgarit bez snahy o věcnou diskusi či kritiku.“ „...dle názoru odvolacího soudu [je] podstatně širší a zahrnuje i ty případy, kdy je protiprávnost obsahu určité informace – do té doby sporná – postavena na jisto až rozhodnutím soudu.“*
 - *„Pro úplnost je třeba poukázat na to, že soud prvního stupně pochybil, pokud za stavu, kdy shledal (byť nesprávně) jako způsobilý zásah do dobré pověsti žalobce pouze část předmětných diskusních příspěvků, uložil žalovanému povinnost odstranit celé diskusní „vlákno“, ač jiné zde uložené informace jsou z pohledu ochrany dobré pověsti žalobce zcela nezávadné.“*

Příklady judikatury

- Parlamentní listy
 - V podstatě první případ odpovědnosti ISP za příspěvky v ČR
 - Notice
 - Nebyl takedown

Děkuji za pozornost.

@jkb_misek